

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De quatuor Hominum nouissimis - Qvi Qvidem Sacri Adventvs Qvatvor
Hebdomadis accommodati: Sed & Concionvm Fvnebrivm materiam
abunde suppeditant

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Feria 3. post Dom. 4. Aduentus. Agitur de Beatis, eorumque föelicitati forte,
qua[m] tria commendabilem faciunt. Gaudia cœli æterna esse, vnde beati
excidere nunqua[m] possint, cum peccare non possint, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56226](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56226)

tes, intelligamus postea statum illius gloria tanto melius affectum, quanto lucis testis aurum est melius.

3 Reg. 10.

Allegoriam iam producamus. Regina Sabba quamprimum ut Salomonis palatium ingressa, eiusdem decus & pulchritudinem, anteriorum cubiculorumque, venustatem & capacitatem, seruatorum vestes, mores, ordinem & modestiam conspexit, e quibus omnibus de interiori splendore, deque Principum moribus & elegantia diiudicare potuit, admirans in terram corruit, & non mansit in ea spiritus. Ad eundem modum anima, dum mundi huius palatium extrinsecus conspexit, eiusque creaturarum pulchritudinem contempletur, simulque cogitatione ad interiorum cœli atrium transcendit, cœlestiumque Principum Angelorum sc. & Beatorum, nobilitatem & splendorem considerat, an non præ admiratione in extasim rapta animi deliquitum patietur?

Eia agite igitur, Auditores, locum hunc in mente gerite, præ oculis semper habetote, semper animo ille insculptus maneat, agite, oculos cordis in altum interdum attollite, & cum Psalmista admirantes exclamare, *Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.* Locum hunc eiusque magnificentiam semper recordemini, ac numquam mente deponite, nam tantum recordatio illius emolumentum, & obliuio detrimentum affert, ut numquam à via mandatorum Dei qui eadem cogitat, possit deflectere. vnde bene Sapiens, *Recordare nouissima tua, & in æternum non peccabis.*

Psal. 98.

Ecc. 7.

Ita porro mihi persuadeo, ardentissime animarum sponse, quis enim vitiiis indulgeat, aut à virtutis semita deflectat, cum per peccatum cœlestis gloriæ discrimen incurrat? Profecto, de me ut loquar, Domine, ita me eiusdem gloria & dignitas transuersum agit, ut quamuis vniuersum mundum lucrari queam, & imperium orbis instar Alexandri, obtinere, imo mille mundos acquirere, modo peccato consensum præbeam, hodie firmiter proponam, numquam huiusmodi facinus admittere, ne forte iure meo excidam, hæreditate cœlesti, quam expecto, quamque filius eius sanguine ac cruce nobis sua

acquirit, in æternum priuet. Omnium itaque potius iactura fiat, quam cœli, loci illius iucundissimi altissimi, in fumæo mundi cardine constituti, ac proinde nobilissimi, omniumque locorum in rerum natura existentium præstantissimi, loci quem palatium diuinæ maiestatis tuæ, in domicilium Angelorum, in sanctarum animarum receptacula, delegisti. Valeat mundus, valeant eius ineptiæ ac nugæ, valeat eius fucus & splendor vitreus, viuat cœlum, viuat requies illa suauissima, viuat in anima illius perennis memoria, memoria inquam domicilii, voluptate & deliciis redundantis. Viuat denique locus æternæ beatitudinis, ad quam nos perducere dignetur Pater & Filius, ac Spiritus sanctus, Amen.

FERIA TERTIA.

DE BEATIS, COELI INCOLIS.

Partitio.

- I. De felicitate beatorum.
- II. De sanctorum aeternitate.
- III. An eadem sit aut dispar gloria sanctorum.
- IV. De aureola sanctorum.

Memorare nouissima tua, ac beatitudinem imprimis sanctorum calo receptorum, & in æternum non peccabis, Eccles. 7.

FIGURA.

Aquila illa Evangelica Ioannes, que inter oranes, tam sublime euolauit, ut diuinæ essentia: solem quam proxime conspexerit, vidisse se se in Apocalypsi ait, magnam hominum turbam, quam nemo dinumerare poterat, ex omni natione, populo, tribu, lingua, loco collectam stantem ante thronum & agnum, albis vestibus indutam, palmas manibus gestantem, laudemque Deo & hymnos concinentem. Cum mystici huius emblematis sensum inuestigarem, beatam

Apoc. 7.

beatam Beatorum sortem hic ad oculum exprimi perspexi, & per turbam illam omnes Sanctos ex omninatione & populo congregatos, albis innocentiae vestibus indutos, palmasque in victoriae signum manibus gestantes designari, qui ante thronum diuinæ maiestatis consistentes, iucundissimos assidue hymnos Deo Optimo Maximo sine fine concinunt, & harmoniam edunt suauissimam. Latius hoc vobis hodierna die deducere est animus, modo solita S. Spiritus aura afflet, & virgo Deipara intercedendo apud filium & agnum non desit. Quocirca Angelicam illi salutationem offeramus.

Ave Maria.

I. Potentissimus ille Israelitarum Rex, Iudæorum Hercules, Philistæorum terror, celeberrimus Ecclesiæ Prophetes David, cū diuina in hominum genus collata beneficia, interea dum adhuc in terris agerent, secum perpenderet, admirans exclamat: *Domine Dominus noster quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra! Quid est homo quod memor es eius, aut filius hominis quoniam visitas eum? Omnia subiecisti sub pedibus eius.* An non enim ingentis amoris testimonium est, quod homo statim à suæ creationis primordio rex à Deo fuerit constitutus, imperiumque in pisces maris, in volucres cæli, inque omnia terræ animalia obtinuerit, & pedibus eius subiecta sint: cælum quoque & elementa, terra & orbis ob vnicum hominem condita, ut iisdem frueretur, recrearetur, & dominaretur.

Verum enim uero, si pius ille princeps tantopere admiratus est, quod in orbis creatione in hominis gratiam peractum est, quando nimirum omnium rerum dominum in eum est collatum, quid dixisset fecissetque, si, quæ Deus in gloriam Sanctorum, & ad Beatitudinem electorum complendam præstitit, considerasset: hic scilicet pleno ore exclamasset: *Domine Dominus noster quam admirabile est nomen tuum, & affectus erga hominem incredibilis! cum, vel semel tantum hoc perpendens, obstupescendo aliud nihil dixerit, quàm Mirabilis Deus in Sanctis suis.* Quasi dixisset:

Mirabilem quidem se in hominis creatione Deus reddidit, & deinde in eiusdem redemptione multo mirabilior, maxime tamen in beatitudine quam eidem præparauit. Occasionem scilicet hominibus dedit, se ut admirarentur cum vniuersam hanc rerum machinam condidit, elementa suo quæque loco disposuit, vêtis alas addidit, Oceanifluctus contempserit & composuit, montes adaptauit, valles depressit, arboribus radices, esse mineralibus, vitam animalibus, hominibus vero intelligentiam attribuit, ac præsertim cū Sanctis gloriam sempiternam præparauit.

Hic nempe insignes Veteris Testamenti figuræ complentur. Tunc scilicet diues ille Rex Ezechias, potestatis ac magnitudinis suæ thesauros referendo eisdem legatis Babyloniis, id est, hominibus, Babylone, id est, mundo profectis, ostendit ac communicat. Tunc maximus ille Monarcha Assuerus, qui noncentum viginti septem, ab India vsque in Æthiopiam, sed ab vno polo ad alterum, & quatuor mundi cardinibus imperat, quo magnificentiam suam demonstraret, splendidum æternæ beatitudinis epulum optimatibus regni, id est, Angelis, & subditis, non modo qui in Susis, sed qui in magna mundi ciuitate commorantur præparat. ô epulum vere regium ac lautum! quod iam à quinq; annorum millibus durat, & non absumitur.

Tunc quoque Ioseph, quamuis male olim à fratribus, nobis, inquam, habitus, totius Ægypti mundi huius Princeps ac Dominus constitutus, Iacobi filiis, fame & inedia oppressis, gloriæ horrea aperiet, beatitudinisque æternæ grano saturabit, Iosephi Patriarchæ verba idēdem repetens: *Imple saccos, id est, Gen. 44. capacitates, animæ & corporis Sanctorum meorum, frumento, gloriæ & felicitatis, quantum possunt capere, id est, vnicuique iuxta merita: illæ quidem figuræ, iam etiam parabolas producam.*

Tunc etiam benignus ille paterfamilias, humaniter & clementer filios illos prodigos, paterna olim domo egressos, & tandem, omni gratiarum & charismatum substantia consumpta, è peregrina illa mundi regione, in qua dudum errauerant, per diuturnam poenitentiam reuertentes, recipiet, amplectetur, fo-

Iug. 15. uebit, stringet, magnoque affectu exosculabitur, dicens: *Cito proferte stolam primam, & induite illi s. & date annulum in manibus eorum, & calceamenta in pedes eorum, stolam nempe immortalitatis, vestimenta gloriæ, annulum æternitatis, & calceamenta certitudinis.*

Matth. 22. Tunc homo ille rex, qui nuptias filio suo in cœlorum habitaculo parauit, dicit electis, qui iam inde à primordio mundi, per æternam prædestinationem, ad eandem inuitati erant. *Omnia sunt parata, tauri mei occisi sunt, venite ad nuptias, numerus electorum completus est; martyres occisi, nihil restat aliud quam vt intretis, & epulo reficiamini.* Tunc clamabitur, quod olim clamabar in Canticis Sponsa: *Bibite amici, & inebriamini charisfimi; bibite calicem æternæ felicitatis, vos martyres, Apostoli, & quotquot me olim ex animo dilexistis, bibite vt tandem inebriemini.* Aliquid hic insinuat Psalmista, dū ait:

Psal. 35. *Inebriabuntur ab ubertate domus tua, & torrente voluptatis tuæ potabis eos.* An non igitur Deus hic se penitus admirabilem reddidit? An non hæc Sanctorum gloria vobis incredibilis videretur? an non eorum sortem beatissimam prædicabitis?

Apoc. 4. Scriptura Sacra cum electorum sortem describeret, reges eos vocat & coronas capite gestantes. Ita namque in Apocalypsi legitur: *In circuitu sedis sedilia viginti quatuor, & super thronos viginti quatuor seniores, sedentes, circumamicti vestimentis albis, & in capitibus eorum corona aurea.* Scio per Seniores hos, Ecclesiastas à Gregorio Magno intelligi; sed Glossa ordinaria, Richardus de S. Victore, Rupertus, aliique de illustrioribus Sanctis eadem verba accipiunt, tam de noui quam de veteris Testamēti, quales sunt duodecim Patriarchæ, & duodecim Apostoli, qui pariter numerum vigesimum quartum conficiunt: Equidem de omnibus Beatis in genere intelligo, quia numerus duodenarius, plurimum in Sacris libris velis ipse duplicatus, vicesimus quartus pro vniuersitate accipitur: describuntur autem vt senes, quo eorum ætas, fortisq; eorum perpetuitas designetur. O quænam ætas, quænam felicitas, eorum beatitudo! nondum igitur vobiscum quam ingens eadem sit, imaginamini?

Ceterum ex bonitate & liberalitate, quam in hac vita diuina erga nos maiestas, tum remunerandis iustorum meritis, tum in compensandis virtutibus moralibus impiorum ostendit, Beatorum gloria & mercedis eorum amplitudo colligi potest: Si enim tantam in hac lachrymarum valle munificentiam ac largitatem declarat, quam ampla esse debet merces, quam in cœlo electis præparauit! Ita nempe argumentatur Augustinus in Soliloquiis: *Si ms Domina pro hoc corpore ignobili & corruptibili tam magna & innumera beneficia prestas, à cœlo & ab aere, à terra & à mari, à luce & à tenebris, ventis & pluuiis, qualia, quasi, & quam magna & innumerabilia erunt illa bona, qua præparasti diligentibus te in illa cœlesti patria, vbi te videbimus facere ad faciem: Si tanta nobis facis in carcere, quid agis in palatio: Si tanta solatia in hac die lachrymarum, quanta conferes in dæniui tarum: ô vere diuina ac plane cœlestis meditatio!*

Similem propemodum habet in paraphrasi Psalmi 83. *Bona cogitate & considerate fratres, quia dat Deus peccatoribus, & hinc intelligetur, quod seruet seruus sui fidei ius: blasphemantibus eum quotidie, dat cœlum & terram, dat fontes fructus, copias, ubertatem, qui talia peccatoribus dat, quod eum prius seruare fidelibus suis. Nec solus Augustinus ex rebus inferioribus superiorum dignitatem, Beatorumque felicitatem, ex viuientium forte dimentis est: sed & Fulgentius, Episcopus Ruspenfis, referente Surio, diei Ianuarij, cum in Ariarum persecutione Romam venisset, Senatorum multitudinem, antiquorum marmorum decus, pyramidum antiquitatem, Amphitheatri splendorem, opumque ac luxu affluentiam esset contemplatus, ad se mox reuersus, dicere cœpit adstantibus: *Quam speciosa potest esse Ierusalem: cœlestis si sic fulget Roma terrestri, & san hoc saculo datur, tanti honoru dignitas diligentibus sanctis diligentibus veritatem? An non præclara vobis hæcce videretur ratio?**

S. Procopius Gæzensium Episcopus, cum Tom 3. in Surio Constantinopolim venisset, eo tempore quo Theodosius iunior Imp. ad baptis-
vita S. Pro-
copij.
mum

Dei erga peccatores liberalitas.

Fulgentij dictum.

num portabatur, & pompam magnificentiamque imperialem, quæ tum peragebatur, vidisset, dicere cœpit: *Si ea quæ paulo post enesunt, tantam habent gloriam quanto magis celestia, quæ parata sunt Sancto Dei.* Tanta namque eadem sunt, Beatorumq; cœlo perfruendum fors adeo lata & foelix, vt si eam semper ob oculos haberemus, nunquam amplius diuinam maiestatem offenderemus: vnde verissimum est axioma Sapientis: *Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis.* Atq; hoc est stadium, in quo hodie mea decurret oratio, & quidem in bigis, primo dicam magnitudinem gloriæ Beatorum, secundo disquiram, num eadem omnium sit beatitudo, & num vnus alterum beatitudine antecellat. Primum igitur incipiamus.

III.

Tria sunt quantum colligere possum, quæ beatorum sortem admirabilem reddunt, prima: Beatorum ipsa eiusdem duratio, quæ non in centum, totum sorte aut mille, dies mille, aut milies mille annos, commendat, sed in omnem æternitatem extenditur. Vnde de apud Daniele legimus: *Fulgebunt quasi splendor firmamenti, & quasi stella in perpetuas æternitates.* Et apud Eldram: *Parati estote ad præmia regni, quia lux perpetua lucebit vobis, per æternitatem temporis.* Et apud Apostolum: *Æternum gloria pondus operatur in nobis.* Sed omnium certissima est promissio illa Saluatoris apud Ioannem: *Qui credit in me, habet vitam æternam;* Adeo vt, cum beatitudinis huius duratio perpetua sit, gaudia & voluptates, quæ eandem comitantur, perpetua quoque sint & perennia, & nunquam finem habitura. Non erunt illic gaudia qualia tua sunt ðmunde, quæ vere gaudia appellari nequeunt, eo quod brevia sint, & mox vt exorta euanescent, gaudia, inquam, quæ semper à lachrymis quam proxime excipiuntur, & in dolores desinunt. *Extrema namque gaudij, vt ait Sapiens, occupat luctus;* gaudia fugacia & momentanea, quæ vix momento permanēt, & instar venti in auras subito euanescent. Vnde Iob: *Gaudium hypocrita ad instar puncti,* per hypocritam hunc intelligamus mundum, qui instar hypocritæ & simulatoris perfidus est: proditor, inconstans, & vaser. Ad hæc gaudia hypocritæ huius facile committuntur, non sunt permanentia, vix enim

deliciæ locum aliquem ingressæ sunt, quin statim luctus, tristitia, lachrymæ, & angores inuam pulsent. Audiamus quid Propheta dicat: *Ad vesperam demorabitur fletus, & ad matutinum lætitia;* id est, mane risus, vesperi ingruent lachrymæ; si dies oriens delicias & voluptates afferat, serus vesper luctum vehet. Testis sit huiusce mæ sententiæ domus & familia Iob, omnes ecce filij eius non nisi de risu deliciisq; loquebantur, & ecce mors, & repentina calamitas imminēbat. In palatio Baltasaris Regis non nisi de epulis & conuiujs sermo erat, & ecce repente luctus & dolor, & inexpectata Regis fata præ foribus.

At non ita de celestibus gaudiis sentientia: hæc siquidem in perpetuum permanent, cœli æterna sunt, & absolute vt loquamur, æterna sunt & sempiterna. Testatur id ipsum Propheta, dicens: *Gaudebitis & exultabitis, & que in sempiternum.* Et præterquam quod perennia sint & permanens, adeo etiam grandia sunt & ingentia, vt non spiritus modo ac facultates animæ, sed ossa ipsa, partesque corporis animæ expertes eadem expertura sint. Testem huiusce opinionis habeo Psalmistam; dum ad Dominum lachrymans ait: *Audiuisti meo dabis gaudium & lætitiā, & exultabunt ossa humiliata,* i. ita aliquando, spero quidem Domine, aures meæ in cœlo angelica harmonia demulcebuntur, vt incredibili non modo intrinsecus & in anima, gaudio perfundendus sim, sed & ossa mea ingentem lætitiā habitura, adeo vt præ gaudio exultatura sint.

Et quoniam gaudia hæc æterna sunt, ideo Beati in Sacris litteris columnis comparantur: *Qui viderit, faciam illum columnam in templo Dei mei, & scribam super eum nomē Dei mei.* Respicit promissio hæc futurum Sanctorum statum, in quo Beati instar columnæ firmi perstebunt, nulli mutationi aut casui obnoxij, sed de sua sorte securi & certissimi. Figura huius rei sunt columnæ illæ argenteæ, quæ in throno Salomonis innitebatur, quarum in Canticis Canticorum est mentio: *Ferculum fecit sibi Rex Salomon de lignis Libani, columnas eius fecit argenteas;* atque in hunc sensum eas interpretatus est venerabilis Beda. Figura item sunt sexaginta illæ columnæ de lignis Cethim, argenteis laminis conuestite, æreis-

que bassibus innixa, quibus Tabernaculum Mosaicum fulciebatur: quia, cum Sancti æneo semper, dum viuerent, pectore fuerunt, id est, in rebus aduersis infracti & inuincibiles, diuinarumque rerum contemplatione velut laminis argenteis cooperti, ideo in cælo instar columnarum perseverant firmi, immobiles, de sua beatitudine securi, nulli commutationi obnoxij, quod & illis Psalmographi verbis confirmari potest: *Ego confirmavi columnas eius.*

Psal. 74.

Porro columnæ hæc in cælo erectæ, regiū in tergo Messia nomen inscriptum gerent: Christus enim morte sua ac passione promeruit, vt tot animæ, velut pyramides triumphales, æternaque victoria & triumpho sui monumenta, in cælo erigerentur. Quot hic Deus bone, pyramides, quot hic arces videre erit? Trecentas quidem vno die Athenienses, teste Plutarcho, Demetrio Phalerio optime de repub. merito erexere: sed ipsa nos docet fides, plures in cælo in honorem IESU CHRISTI, qui Deus simul & homo est, quique tam de cælestibus quam terrestribus, de Angelis simul & hominibus bene meritis est, columnas & monumenta victoria erecta esse: & quidem tot, vt Apostolus easdem se

Apoc. 7.

numerare vix posse dicat: *Vidi urbem magnam, quam dinumerare nemo poterat.*

Iterum igitur repeto, beatitudinem ciuium supernorum mutari non posse aut terminari, sed perennem ac perpetuam esse. Præclarū mihi hic Psalter testimonium suggerit cum Ierosolymitanæ ciuitati loquens, ait: *Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion, quoniam confortauit seras portarum tuarū. Qui de cælesti Ierusalem analogice versus hunc interpretantur, deque gloria Beatorum hic sermonem fieri putant, optime mihi sensisse videntur: nullus enim inimicus iis amplius nocere poterit, nullus obrutis portis, beatitudinem eripere, sed de sua salute ac felicitate securi, æterno gaudio perfruentur. Idem innuere in Apocalypsi sua voluit Ioannes, dum vidisse se ait paruulos stantes ante thronum Dei, quo situ corporis constantia & gloria immobilis perpetuitas designatur.*

Apoc. 7.

Nobile illud ac percelebre tabernaculum Moysis, quod variis mysteriis scatebat, quodque

hyanthinis pellibus coopertum, cæli intuitibus similitudinem reddebat, vt Iosephus ait, gloria quoque cælestis solum fuit, ipsum enim de lignis Cethim, quemodo apud Hebræos Cedri nuncupantur incomputabilibus compactum erat: vt hinc euidenter fieret, Sanctorum felicitatem nullo vnquam tempore corrumpendam, nulli mutationi obnoxiam esse, sed semper incorruptam permanfurum.

Lib. 3. Ant.

Ecce & aliam figuram. Ciuitas illa, de qua in Apocalypsi, quadrata erat, & figuræ cubicæ quæ constantia & firmitatis solum est, quæque eundem semper quaquaersum aspicientibus intuitum reddit: porro primū murorum huius vrbis fundamentum constat ex laspide, qui securitatem designat: nam is, vt naturalium rerum scriptores aiunt, audaciam meticulosi addit, & in aduersis hominem infractum efficit. Omnia hæc signū esse putem fortis beatorum ciuium cælestis Ierusalem, cuius fortis primū fundamentum est ipsa securitas, & quadratura æternitatis, quæ semper eadem est quibus omnibus permanens & immutabilis eorum beatitudo designatur.

Apoc. 20.

Secundum, quod eorum felicitatem & gloriam admirabilem reddit, est ipsa loci, in quo commorantur, dignitas & splendor, de quo heri abunde locuti sumus: tamen dicendum restat, loci huius pulchritudinem & venustatem, magnum ad electorum gaudia momentum asserre: loci, inquam, quem Deus in habitationem sibi delegit, loci in loco vnde omnia loca conspici possunt consiti, loci de quo hoc diuinum Anselmi extat elogiū: *Lib. simil.*

In eo est vita sine morte, iuuentus sine senectute, c. 16. sanitas sine infirmitate, requies sine labore, gaudium sine tristitia, pax sine discordia, lux sine tenebris, delectatio sine fastidio, agilitas sine ponderositate, fortitudo sine imbecillitate. O igitur locum amœnum & iucundum! Quis de simili audiuit vnquam? Quam gratum scilicet & volupe erit, habere Deum supra, Angelos ad latus, tot soles ante, tot stellas infra & omnem æream & sublunarem regionem sub pedibus? O locum inæstimabilem, qui nimirum omnes cælestes orbis infra se videt! eorum namque scitissimus situs, magnitudo immensa, ex-

Loci dignitas in quo sancti agunt eorum gloria auget.

Cr. Or. Be. pe. po.

fa, eximia pulchritudo, motus temperatus, & velut ad numerum compositus, celeritas adhuc & constans motuum varietas, admirationem & amorem mortalibus afferunt.

Locus hic, Philosophi, non est amplius capax corporis grauis, ponderosi, & naturalis, sed leuis, subtilis & gloriosi: locus qui nunquam mutatur, sed semper idem permanet, cuius finis ipsa est æternitas: locus denique in quo nulla corruptionis, generationis, aut peccati est mentio: adeo ut quicumque ad eundem peruenierunt, ab omni huiusmodi defectu se liberos, & ab omni peccandi potestate in æternum immunes esse, cõfiteri queant. Et sane ex huiusmodi beatitudine, tanta in modum gloriæ accidentaliter in intellectum Beatorum propter summi quod adepti sunt boni fruitionem, delectatio, tantaque in eorum voluntatem redundat rectitudo, ut nunquam peccare amplius, aut à iustitiæ tramite possint deflectere. Locus enim hic & peccata sunt incompatibilia.

Sancti in
cælo pec-
care ne-
queunt.

Strab. l. 10.

Nam ut Naturalium rerum scriptores aiunt, Certam maris mediterranei insulam nescio quo occulto naturæ miraculo, veneni expertem esse, & nullos serpentes alere, aut quidquam noxium. Ita dicere possumus: cæli incolæ ab omni peccato immunes esse, nullumque peccati virus, aut immunditiam apud illos dominari. Locus nempe hic & venena, territorium hoc regium & letale animæ virus, incompatibilia sunt: nam cum Beati semel eodem peruenierint, credendum est eos in gratia confirmari, imo ne de peccato quidem cogitare posse.

Credebat
Origenes
Beatos
peccare
posse.

Hæc dixi, ut Origenis errorem confutarem, credebat enim ille, iam à mille quadringentis annis, Beatos qui cælo comprehenduntur, adhuc peccare posse, primumque librum de Principis tertia erroris huius fuligine denigravit: homilia vero decimatertia in Lucam scripsit, Angelos interdum in vitia prolabi. Eodem in errore versatus fuit Iacobus Faber Stabulensis ut ex opusculo de tribus Magdalenis videre est, sed hunc aperitissimis rationibus refellit Bartholomæus Medina magni nominis & eruditionis vir, qui bene de Fabro hoc vsurpari posse adagium illud ait, *Tractent fabrilis fabri.* Est

namque omni certo certius, peccatum cœlesti habitaculo exulare, nullique Beatos peccandi propensione obnoxios esse: essent incerta eorum felicitas, nec gaudium eorum integrum ac plenum foret, falsoque Dominus dixisse conuinceretur, ut gaudium vestrum *1o an. 16. sit plenum.*

Sed qui hoc fiat, & unde felicitas hæc, qua Vnde fiat
à peccato immunes sunt, oriatur, disputant Beatos nõ
in scholis Theologi, estque quæstio satis per- posse pec-
plexa. Scotus namque monstrum illud inge- care.
nii, nullam aliam huiusce impeccabilitatis *Lib. 4. sent.*
causam dari posse existimauit, quam merum *dist. 49. q. 6.*
Dei beneplacitum, & legem quandam extrinsecam, qua magnus ille Princeps in æternum diuinæ visionis fruitione Beatos beare, in eisque amorem essentia suæ super omnia inuolabiliter conferuare voluit: hic autem amor omnia peccatorum & scelerum genera ab eorum voluntate excludit, adeo ut nunquam in aliquam prauam propensionem concurrere, aut consensum in peccatum præbere velit: idque ideo fieri ait, quod voluntas instar Regis absoluta & libera sit, & à nemine cogi possit.

Huius autem opinionis non est D. Tho. *1. 2. q. 4. 4.*
mas sed putat è contra, omnia hæc è natura beatitudinis originem sumere, hancque impeccabilitatem, qua Sancti donati sunt, referri debere ait, in continuam diuinæ essentia visionem: ita namque illi hanc intuendo rapti sunt, ut oculos ab eadem aut voluntatem nequeant diuertere, aut mente iniquum quid & nefarium quod aduersus Deum resulter conceipere. Quod hac ratione confirmat. Quod, inquit, bonum communiter agit in homine, interea dum hic adhuc peregrinamur, id ipsum in beati alicuius voluntate efficit diuina essentia: atqui voluntas viatoris, interea dum hic agit, ita bono in genere copulata est, aliud ut nihil desiderare, præter id ipsum queat, omniaque quæ hic diligimus velut bona vel saltem sub boni specie, amplectamur. Voluntas igitur comprehendens & Beati, nihil desiderare potest, quod non diuinæ essentia vsquequaque respondeat, nihil proinde nisi solam virtutem, & nullum vitium. Sed cœptam materiam prosequamur.

Tertium

III. Tertium quod Sanctorum beatitudinem
 Cōfortiū mirum in modum exaltat & exaggerat, est i-
 cum quo plsum consortium & sodalitas, cum qua in
 Beati agūt perpetuum agunt, an non enim magnū quid
 eorū gau- & prater commune hominum vorum sit,
 dium am- dium semper coram diuina maiestate apparere,
 plificat. cum Cherubim & Seraphim perpetuo versa-
 ri, cum Potestatibus, ac Principatibus nun-
 quam non agere, Angelorum deniq; cōmer-
 cio gaudere? An non ingens quoddam gau-
 dium sit, cum omnibus qui vnquam vixere
 Sanctis viuere, cum naturæ principibus de-
 gere, in ipso Angelorum palatio, & inter cœ-
 lestes optimates? societatem hanc mirum in
 modum Pontifex exaltat Gregorius, *Ibi hy-*

Homil. 14. super Eu- angelia.
mnidici Angelorum chori, societas supernorum
ciuium, ibi dulcia solēntia à peregrinatione hu-
ius tristi labore redeuntium, ibi prouidus Prophe-
tarum cœtus, ibi iudex Apostolorum numerus,
ibi innumerabilem martyrum victor exercitus.
 O sodalitiū exoptandum, ò viciniam feli-
 cem vere ac beatam!

Phocion Atheniensium dux cum domum
 quandā venum exponeret, simul edixit, bo-
 no eam vicino gaudere, non litigioso se. aut
 vinoso, existimabat scil. hanc proprietatem
 non parum ad eius bonitatem conducere. V-
 binam vos estis Christiani? hereditas illa cœ-
 lestis, quæ tot iam annis non ingenti pretio
 diuendenda, sed dono proposita est: & vltro
 oblata, optimo sita est loco, bonos & faciles
 habet vicinos: Angelos nimirum & Sanctos:
 inuitet vos hæc vnica consideratio oportet,
 vt eam vobis comparetis. Hoc spectabat va-
 tes regius cum diceret, *Funes ceciderunt mihi*
in præclaris, etenim hereditas mea præclara est
mibi, ipsa scilicet Sanctorum societas & vi-
cinitate commendabilis. Offert hanc nobis
quotidie non pretio, sed gratis Deus, publi-
ca præconis, id est, sacræ scripturæ voce edi-
cit, bonis eam vicinis, circumdatam esse, o-
mnium nimirum cœli terræque nobilitate: ar-
que hoc per Ecclesiæ suæ doctores nullo nō
tempore promulgauit, & imprimis per D.
Augustinum, Cum transferit, inquit, gemitus
uester, omnes vna voce, in vno populo, in vna pa-
tria consolabitur, millia millium coniuncta psal-
lentibus Angelis, & choris celestium potestatum,
in vna ciuitate viuentium.

Super.
Psal. 35.

Quod autem beatitudinem, quæ in hac
 iucunda societate consistit, magis admirabi-
 lem reddit, est summus in tanta Sanctorum
 multitudine & varietate, animorum consen-
 sus & incredibilis vnio. Admiratur hoc psal-
 tes dum canit, *Ecce quam bonum & quam iu-*
cundum habitare fratres in vnum: hanc porro
 societatem vnigento pretiosissimo ex variis
 odoramentis, myrrha, balsamo, & cinnamo-
 mo composito, quo summi Sacerdotis ver-
 tex inungi solebat, comparat, *sicut unguen-*
tum in capite, quod descendit in barbam Aaron:
 Ait in super glossa Ordinaria, duos illos Che-
 rubin, quos Salomon in templo Domini col-
 locauit, eiusdem magnitudinis & æqualis
 proportionis existit: hæc autem vtriusq;
 similitudo & æqualitas, vnionem, qua Sancti
 qui in cœlo instar Cherubin & Angelorum
 sunt, inter se vniti sunt designat.

Doctissimus Augustinus Psalmum 150.
 explicans, ait hunc torum de Beatis intelligi
 debere: & addit è vtorum instrumentorum
 musicorum, quæ illic recensentur, vt sistro-
 rum, psalteriorum, organorum, cymbalo-
 rum, tympanorum, dissona consonantia,
 Beatorem vnionem & animorum inter se cō-
 sensum optime denotari. Quamuis enim illi
 beatitudine differant, & gloria, inter seta-
 men quam optime conueniunt, nec vel mi-
 nimum alter ab altero discrepat. Verba illius
 producemus, *Habebunt, inquit, etiam tunc*
Sancti differentias: vna consonantes, non dissonan-
tes sicut concentus suauissimus sit, ex diuersis qui-
dem, sed non aduersis sonis.

Hic siste ò anima mea, & tecum obsecro,
 cogita, quanta in cœlo ex tam læto ac iucun-
 do confortio voluptas oriatur, quam iucun-
 dum sit videre, ingentem illam Sanctorum
 multitudinem ex omnibus tribubus, & po-
 pulis & linguis congregatam, coram diuinæ
 maiestatis throno consistentem! quam vo-
 lupte sit in vnico momento tot Angelorum
 millia Domino gloriæ ministrantia cernere:
Millia millium, ait Daniel, ministrabant ei, &
decies centena millia assistebant ei. Et Paulus,
Multorum Angelorum frequentia, & Ecclesia
primitiuorum qui conscripti sunt in cælis:
 quorum ordinem & in hierarchias distribu-
 tionem Origines ordini, quem duodecim
 tri-

Psal. 132.

Ibid.

3. Reg. 6.

In Psal. 150.

Dan. 7.

Hebr. 12.

Num. 3.

tribus circa tabernaculum constituta re-
nebant, assimilauit.

Tanti porro David rex sodalitati huius di-
gnitatem faciebat, aperte vt confessus fue-
rit, malle se vno die iucundo huic confortio
interesse, quam toto vitæ tempore, imo mil-
le annis, splendidissima palatia incolere: Me-
lior est dies vna in atrio tuo super millia in quæ
verba S. Augustinus ita commentatus est,

Psal. 83.

In Psal. 83.

Et li de lib.

arbitrio.

Tanta, inquit, pulchritudo iustitia iucunditas
lucis æterna, hoc est incommutabilis veritas,
vt etiam si non liceat in ea amplius viuere, quam
vnius diei mora, propter hoc solum innumerabiles
anni huius vitæ, pleni deliciis & circumfluentia
temporalium bonorum, recte meritoque contem-
narentur.

Isa. 3.

Ipsam & Isaias tribus verbis explicauit,
sed quæ multis periodis æquivalent. *Dicite
iusto quoniam bene.* verba quidem pauca, &
breuis oratio, sed plena emphasi, amplissi-
mumque sensum includens, an non enim
præclara, ne dicam diuina, Sanctorum fors
est, qui Dei conspectu & Angelorum fami-
liaritate perfuuntur. Nullus profecto par
haberi bonus in mundo potest, quippe qui
omnem honorem excedat, quem dum Pro-
pheta regius perpenderet, admirans ait, *Ni-
mis honorati sunt amici tui Deus,* quod diuino
tuo conspectu perpetuo fruuntur, & Ange-
los & Archangelos velut socios & sodales
habeant. *Quin & alibi gloriam hanc exaggerans
exclamat, Qui sicut Dominus Deus no-
ster, qui in altis habitat? suscitans à terra ino-
pem, & de stercore origens pauperem: vt collocet
eum cum principibus, cum principibus populi sui,
Angelis & Archangelis; qui omnium creatu-
rarum sunt nobilissimi.*

Psal. 138.

Psal. 112.

Magni quidem fuere honores, ad quos in
Perside ab Alluero Mardocheus, & in Ægy-
pto à Pharaone Iosephus euectus fuit, quos
& Sacra scriptura demiratur: at longe maio-
res eminentioresque sunt illi, ad quos Ele-
ctos suos Dominus sublimat in cœlesti ha-
bitaculo: triumphus eorum immortalis est,
eorum Esse non deficiet, fors eorum æterna,
conditio interminabilis, gloria infinita, fe-
licitas secura, & voluptas nullo vnquam
æuo interrumpenda. *Sic, sic honorabitur quem*
Tom. 4. Bess. Aduent.

Gen. 41.

rex voluerit honorare. Ipse quoque redemptor
noster Christus dignitatem hanc exprimere
gestiens, in Euangelio ait, minimum San-
ctorum, qui in cœlo commorantur, maio-
rem fore S. Ioanne Baptista; interea dum hoc
in mundo ageret, *Amen dico vobis, non surre-*
xit maior Ioanne Baptista, inter natos mulierum,
qui autem minor est in regno cœlorum, maior est
illo. Ecce, primogenitus ille Zachariæ, puer
ille vere admirabilis, miraculum illud mui-
di, lux illa Iudææ, quamuis magni apud o-
mnes haberetur, & singularibus à Deo priui-
legiis donatus esset, vt qui sine peccato ori-
ginali natus sit semperque à peccato immu-
nis vixerit, digito æternum Patris Verbum
monstrauerit, eique baptismum contulerit,
ad quem synagoga honoris ergo legatos
destinavit, qui à multis pro Messia in lege
promisso sit habitus, quem Prophetæ An-
geli nomine decorarint, hic inquam, quam-
uis foret huiusmodi minimo tamen Sancto-
rum regno cœlesti receptorum, in gloria, di-
gnitate & eminentia cedat necesse est. O-
rem, nisi CHRISTVS asseruisset, incredi-
bilem!

Regina illa extremo Oriente profecta,
dum palatium regis Salomonis esset in-
gressa, viso splendore & magnificentia eius,
adeo consternata est, vt seruos illius & do-
mesticos beatos prædicarit, *Beati viri tui
& beati serui tui hi, qui stant coram te semper
& audiunt sapientiam tuam: quod ipsum &
alibi repetitur.* Merito quidem hæc dice-
re potuisse videris, ô regina, sed potiori
nos iure de Sanctis, in colis illis aula cœle-
stis: summi Dei seruis, beatis illis spiriti-
bus repetere eadem possumus, *Beati serui
illi, qui diuinam maiestatem semper ante
oculos habent, & æternam illam sapien-
tiam in perpetuum audire merentur.* Respe-
xit huc vates regius, dicens, *Beati qui ha-
bitant in domo tua Domine, in secula seculo-
rum laudabunt te.* Hac loquendi ratione
vltus est & Angelus cum Ioanne, *Beati qui
ad cœnam nuptiarum agni vocati sunt, & ad-
ditur, Et dixit mihi, Hæc verba Dei vera sunt:*
perinde ac si diceret, Vere hi, quia æter-
næ beatitudinis nuptias per occultam &
infructabilem Dei præscientiam ac præde-

Reg. 10.

2. Par. 9.

Psal. 83.

Apo. 13.

inationem appellati sunt, felices ac fortunati dicendi sunt: tanta quippe eorum felicitas est, ut verbis exprimi nequeat, aut mente comprehendi. Notare porro vos velim, hic cœnæ nomine beatitudinem designari, & non omnino absurde; nam quemadmodum cœna vltima dici refectio est, & non nisi sero die, euoluto, peragi consuevit: ita quoque beatitudo, est enim illa postrema refectio, quæ Beatis in cœlesti habitaculo præparata est, idque sub vitæ vespere. Mundus hic non nisi ientacula & conuiuia præparat, quæ famem magis iritent quam pellant; sed cœlum luculentas cœnas, regiaque epulas instruit, quibus vniuersus orbis reficiatur. Testabitur id Psalmista, qui eandem gustasse videbatur, *Satiabor cum apparuerit gloria tua*: id est, Satiari non potero, semper esuriam, donec mensæ gloriæ tuæ assideam, quam fidelibus & electis tuis seruis promissisti.

Psal. 16.

Figura.

2. Reg. 17 19

3. Reg. 2.

Luc. 22.

Huius autem rei figuram si vultis, producant. David rex cum vitæ stadium iam confecisset, Salomonemque filium, quem regni successorem constituerat, serio admoneret, præcepit, ut fidele obsequium, quod viuens à filio Berzellai Galaaditis (qui cum olim fugientem, & omnes illius copias fame prope modum enectas refecerat, & pauperat) acceperat amplissima mercede remuneraretur; nimirum ut regia semper, quoad viuerent, mensæ assiderent.

Audite verba, *Sed & filii Berzellai Galaaditis reddes gratiam, eruntque comedentes in mensa tua*. Ad eundem etiam modum Christus, verus ille Salomon, Patris sui æterni voluntati morem gerens electos suos, veros inquam Galaaditas, propter obsequium in Patrem præstitum, dum in terris agerent regia beatitudinis æternæ mensæ adhibiturum se promissit: *Et ego dispono vobis sicut disposuit michi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo*. An non, o veri Galaaditæ, animæ inquam beatæ, felicitas vestra incomparabilis est? qui nimirum quotidie nuptiis interestis, semper epulamini splendidissime; non quidem ut Epulo

ille Euangelicus, sed instar Angelorum, quorum epulæ æternæ sunt, vnde Euangelista, *Matth. 22. Erunt homines sicut Angeli Dei*. qui denique cum Seraphinis agitis, Dominationum conuiuæ estis, cœli inquilini & hæredes existitis, deliciarum finem non habetis. Deficiunt me verba, ut dignitatem, honorem, & felicitatem vestram pro merito exprimam. Videre restat, num eadem omnium beatitudo sit, quod vbi fecero, finem fecero.

Difficilis profecto quæstio est, & à captu hominum nimium quantum aliena, vtrum omnes electi & beati, qui cœlo recepti sunt, IV. felicitate, ac beatitudine sint pares; vtrum Vtrum o nulla sit inter eos differentia vel discrimen, nisi Beatis scilicet maiori, illis minori, beatitudine torum eadem sit fruuentibus?

Primo quidem intuitu æquissimum videtur, eandem omnium beatitudinem esse, quod & est parabola de laborantibus in vinea, eandem opere perfecto denarii mercedem sub vespere recipientibus, per quam parabolam beatitudinem æternam designari certum est, potest confirmari. Deinde si qua inter Beatos esset differentia, aut discrimen, & aliquid in vno, quod non in altero, reperiretur; is profecto, qui minus quid haberet, vere beatus dici non possit, præsertim cum beatitudo in omni re esse debeat perfectissima, & status sit vnde quaque absolutus. Nam defectus & vera beatitudo simul nequeunt consistere.

Opinionis huius auctor & origo existit Hier. lib. 2. pestilens ille ex monachis Louinianus apocrypha nobilis, qui Hieronymum in arenam sum. furentis circi prouocauit. Persuasit enim ille. Hæreticale sibi omnes cœlites beatitudine pares esse, opinio loquendi item essentiam minus aut maius perfectæ videri non posse, in quo visu omnino Beatorum, quo ad intellectum, gloria consistit. Errorem hunc etiam asseruit Lutherus, pestis Germaniæ, monstrum ortho-natum, Christianitatis turbo: hic enim omnes vnde quaque nouitates confectans, mentisque inconstantia, per omnia peruagatur, putauit nullam in sanctorum gloria differentiam esse, sed eandem omnium felicitatem, imo nec ipsam Deiparam Mariam

à care-

Lutherus à cæteris Sanctorum in beatitudine differre, sed blasphemum hoc est, erroneum est, hæreticum est.

Nam communis omnium Catholicorum opinio est, quæ & per fidem confirmatur, aliquam & quidem magnam inter Sanctos & Dei electos distinctionem esse, nec eandem omnium sortem. Hanc adstruit & asserit in prima parte D. Thomas, atque alios alios feliciores & beatiores fore: ac proinde non pari essentiam diuinam modo ab omnibus videndam; non quidem propter naturalium in singulis facultatum discrimen, aut intellectus, quo videtur, viuacitatem aut stuporem, cum ipsa beatitudinis supernaturalis proportio non secundum vires naturales, neque secundum obiectum ipsius essentia considerari debeat, cum plenissime eandem omnes intueantur & singuli. Sed propter inæqualitatem luminis gloriæ, quod unicuique iuxta caritatem, quam in viuus habuere, magis aut minus communicabitur. Mille id è Sacra Scriptura locis confirmari video, primo ex Epistola secunda ad Corinthios: *Qui parce seminat, parce & metet.* & prima: *Vni quisque propriam mercedem recipiet secundum laborem suum.* Porro, ut obiectioni & argumento, quod Iouinianus è parabola de vinitoribus hauserat respondeamus, dicamus cum Hieronymo lib. II. contra Iouinianum, & Augustino libro de sancta Virg. capite vigesimo sexto. & D. Thoma prima secundæ, quæstione quinta, articulo secundo; per denarium illum intelligi oportere, ipsam Beatorum omnium beatitudinem in vno obiecto consistere, id est, omnes eundem Deum visuros; non vero, quod ipsa formalis beatitudo æqualis sit, aut par, quæ ipsa actio est, qua Deus conspicitur; alij enim aliis perfectius & alij eundem videbunt. Ipsa quin etiam, præter hæc Scripturæ testimonia, ratio ad hoc credendum inuitat, quarum aliquas producemus: prima sit hæc.

Ostenditur Certo certius constat, & ex ipsis Scripturationibus, ræ arcanis euidenter affirmari potest, non eosdem omnium damnatorum esse cruciatum, neque ignem infernalem eodem in omnes

modo agere: hoc enim vt æquissimum est, niæ Beatitudinis que iustitiæ convenientissimum, ita eorum æquitate alienum. Ad eundem igitur modum dicendum est, non omnes Beatos æquales in gloria & felicitate fore, nec eiusdem omnes sortis participare, neque diuinam essentiam æquali se singulis gloria insinuare communicare: falsa alioquin esset, & hoc Philosophorum axioma, *Contrariorum contraria sunt consequentia*; item diuinæ iustitiæ leges. Si enim ex æquitate & iustitia non eadem omnes malefici tormenta pati debent, sed qui plura maleficia commisit, grauiora; qui vero minora, mitiora, ita quoque eadem iustitiæ lex postulat, vt non eadem omnes Beati gloria & beatitudine afficiantur, sed qui maiorem commeriti sint, maiorem etiam experiantur. Secunda.

In bene ordinata Republica diuersa sunt officia, varij honorum gradus, neque æqualis omnium ciuium fors: hi namque plebei sunt & mechanici, alij in senatum & curiam adiecti, alij denique patricii, & illustri genere procreati. Ita etiam in cælo, quod toties in Sacris litteris per ciuitatem designatur, varia sunt honorum, conditionum, beatitudinisque genera. Vnde Dominus ipse in Euangelio, *In domo Patris mei, quæ in cælis est, mansiones sunt multa*; has autem mansiones pro variis honorum gradibus accepit Augustinus: adeo vt dicere voluerit Dominus, non eadem omnes cælestes gloria beandos. Tertiam hanc statuo.

Non eadem omnium stellarum de nocte lucentium lux est & splendor, & quamuis vnum omnes Solem, à quo lumen mutuantur, respiciant, non eandem tamen aut partem, ab eodem lucem trahunt. Quid verat, quo minus id ipsum de Beatis dicamus, quos Daniel Propheta stellis comparauit (*quasi stellæ in perpetuas æternitates sublegebunt*): hi namque quamuis in medio cæli colluceant, non eandem tamen gloriam percipiunt, & tamen omnes lucidum illum diuinæ essentia solem, à quo veram beatitudinem trahant, intueantur; eiusdem tamen gloriæ non eodem omnes modo partici-

2 Cor. 15.

ticipant. Hunc conceptum suppeditavit mihi Apostolus, qui hunc in modum ad Corinthios scripsit: *Alia est claritas solis, alia claritas lune, alia claritas stellarum, stella enim & stella differt in claritate, sic & resurrectio mortuorum.* An non vobis hæ rationes & similitudines placent? iam tempus producendi figuras.

Figura.

Ioseph Patriarcha, luculentum fratribus in Egypto epulum paravit, in quo singulos lautissimo excepit, at in primis minorem natu Benjamin, quem præ cæteris semper dilexerat: textus verba hæc, *Maior pars venit Benjamin, ita ut quinque panibus excederet, biberuntque & inebriati sunt cum eo.* Iosephum imitatur & ipse Deus ter maximus: Beatorum namque animas in cælo amanter excipiens, lautissimo beatitudinis æternæ epulo reficit, in quo omnes quidem gaudio & voluptate inebriantur, verum quæ maiorem dum viuerent amore complexa sunt, quasque ille vicissim in altero mundo præ cæteris complectetur, maiorem gloriam & voluptatem percipient.

Gen. 43.

Ibid.

Idem Patriarcha, dum primus à Pharaone constitutus erat, liberalitatem erga fratres potius quam erga Egyptios declaraturus, singulis binas stolas elargitur, at dilecto Benjamin quinque, insuper & trecentos argenteos. Est hæc noua figura, quæ rudi quadam Minerva declarat, quod in cælesti beatitudine ad viuum peragitur: verus enim Ioseph Christus aliquod magnificentia suæ specimen edere volens, Sanctosque præ cæteris creatoris mundi huius, vasallis, remunerari, duo singulis vestimentorum genera tribuit, vnum scilicet immortalitatis pro anima, alterum vero gloriæ, pro corpore, at paruulis Benjamin, iis, inquam, quos præ cæteris diligit, duplicia dabit, & plusquam trecentos aureos, id est, mille & amplius gaudiorum, deliciarumque genera, quæ sunt argenti & numismata, quæ pro electorum laboribus persoluantur, quibusque eorum beatitudo insignitur.

Duo principia distinctio- nis gradu-

Patet igitur tum rationibus, tum figuris, non eandem quo ad beatitudinem, Sanctorum sortem esse, & in scala Iacob, quæ eorum gloriæ symbolum est, diuersos gradus

reperiri, cuius rei duo Theologi esse docentur in beatitudine. principia, vnum vicinum & intrinsecum, ipsam scilicet dispositionum, quæ in Beatis reperitur diuersitatem, è qua oritur & diuersa perfectio operationum beatitudinis ipsius in iisdem, atque ita distincti sunt diuersi gradus, secundum charitatem patriæ (vt vocant) quæ quo maior est, quo etiam Sancti diuinæ visionis capaciores sunt. Aliud principium remotius, ipsa nempe merita, ob quæ beatitudinis suæ compores facti sunt, itaque distinguuntur gradus secundum charitatem vitæ; quia charitas virtus quædam regia est, omniumque meritum principium.

Vt autem magis omnia patefiant dico, hoc beatitudinis discrimen etiam ex diuersitate Aureolarum, quæ aliquibus Sancto- rum singillatim, vt Martyribus, Virginibus, & Doctoribus, seclusis aliis dantur, procedere. Quod vt intelligatur, sciendum est, essentiale hominis præmium, ipsam, inquam, beatitudinem, quæ in arcta & perfecta conjunctione animæ cum Deo consistit, in Sancto- rum quantum perfecte fruuntur illo quem perfecta vidit, & olim amavit, quod omnibus Beatis commune est; coronam ite Sacris litteris appellari, apud Paulum imprimis: *In reliquo 1. Tim. 4. reposita est mihi corona iustitiam quam reddet mihi Dominus iustus iudex.* Et Iacobus in Epistola Catholica: *Accipiat coronam vitæ.* rursus apud Petrum: *Immarcescibilem gloriæ coronam.* 2. Pet. 5. Et in Apocalypsi, viginti quatuor illi Seniores, qui coram Agni throno stabant, coronas capitibus gestabant. Præter communem hanc omnibus coronam est & alia, accidentalem quam vocant, quæ velut appendix & additamentum est gloriæ essentialis, quæ proinde coronula aut aureola vocatur, quæ nihil aliud est quam gaudium quoddam Beatorum ex operibus olim factis reddundans, at operibus, quæ excellentem quandam & non vulgarem victoriam includant.

An non sunt plura quam tria aureolarum genera; nec plura etiam haberi queunt, quod reclarum ita demonstro. Cum enim aureola nihil sit aliud quam remuneratio quædam extraordinaria, victoriæ extraordinariæ per omnia respon-

respondens, necesse est, eas numero victo-
riarum adaptari. At non nisi tria victoriarum
genera habentur, igitur nec plures aureolæ,
vna pro Martyribus, secunda pro Doctori-
bus, tertia & postrema pro Virginibus; quæ
tria hominum genera de tribus inimicis no-
stis luculentas victorias referunt. Cum e-
nim vita nostra præliis plena sit, & non nisi
continuum quoddam certamen, vt ait Iob,
in quo tres hostes acerrimi, caro, mundus &
diaboli semper nobis negotium facessunt; is
in carnis oppugnationibus palmam referre
dicendus est; qui se religiosa quadam casti-
tate continet, & ab omni delectatione car-
nali sequestrat, qua nulla grauior oppugna-
tio aut conflictus haberi potest, atque hæc
est victoria Virginum, ideoque Virgines sin-
gularem quandam præ reliquis Sanctis au-
reolam promerentur. Vnde de Eunuchis lo-
quens Isaias: *Dabo eis nomen melius à filiis &
filiabus*; quibus verba Glossa adnectit, *propria
gloriam excellentiamque significat*. Nullos autem
alios per Eunuchos hos nisi Virgines intelli-
gere oportet, quibus in cælo melius nomen
ac propria gloria assignata est.

Isai. 56.

Aureolæ
Martyrū.

In conflictibus autem aduersus mundum
tunc refertur victoria, quando persecutio-
nes ingruentes, etiam cum aliquo mortis dis-
crimine, heroica quadam constantia perse-
runtur; atque hæc referunt vltimum
Martyres, gloriosi Christi pugiles. Ex eo
namque, quod mundum respiciant, eius im-
perium rideant, & exhibent, mortem pu-
gnando constanter subeundo, eminentius
quoddam & melius præmium quam cæteri
promerentur, aureolamque gloriam, in qua,
accidentalem, adipiscantur. Est hoc namque
longe æquissimum; si enim Virginibus e-
adem debita est, multo maiori cum ratione
Martyribus, strenuis illis Ecclesiæ militibus;
idque ex D. Augustini sententia, dicentis:
*Nemo quantum puto, ausus fuit præferre virgi-
nitatem martyrio*. Nam si virginitas gloriam
promereatur, quod concupiscenciam, carnis
pruriturum, tentationesque intrinsecus gene-
roso animo peruerit; eandem potiori iure
promereri dicendus est Martyr, omnem tor-
mentorum exteriorum rabiem violentiamque,
ipsam denique mortem, qua nul-

Li. de sanctis
virgin.

lum tormentum acerbius, heroice perfe-
rens.

Denique in pugnis quas dæmon mouet,
omnium hostium acerrimus, illi gloriam &
victoriam obtinuisse dicendi sunt, qui non
modo inimicum profligant, in fugam com-
pellunt, eiusque robur & impetus elidunt,
sed eandem, quod maius est, ex aliorum a-
nimis propulsant, eius imperium destru-
unt, mundo arcent; atque hæc est victoria
Doctorum, prædicatorum Ecclesiæ, tuba-
rum Euangelicarum, qui doctrina, prædica-
tione, doctisque scriptis peccata suffocant,
animas conuertunt, diabolos fugant. Ideo-
que illis singularis quædam aureola, & qui-
dem merito, in cælesti habitaculo promissa
est. Hoc autem colligere est ex Epistola ad
Ephesios; Glossa enim hæc Apostoli verba:
Vt sciatis qua sit supereminens, &c. exponens
addit in modum paraphrasis: *Quoddam in-
crementum habent sancti Doctores ultra id quod
alii communiter habebunt*, ac deinde ad verba
illa Canticorum: *Vinea mea coram te est*, hæc
addit: *Ostendit quid singularis præmij Doctori-
bus eius disponit*. Ac præsertim Daniel: *Qui
autem docti fuerint, fulgebunt sicut splendor firmamenti,
& qui ad iustitiam erudiunt multos,
quasi stella in perpetuas aternitates*. In his igitur
tres aureolæ continentur.

Aureola
Doctorū.

Ephes. 2.

Cant. 8.

Dan. 12.

Alij vero tres has aureolas aliter distin-
guunt cum tribus animæ potentiis eandem
reolæ re-
accommodant, rationabili, irascibili, & con-
spondent
tribus a-
cupiscibili; & nobilioribus harum poten-
tribus a-
riarum actibus respondere illas aiunt. At no-
nimæ po-
bilissimus rationis actus in veritate fidei
tentius,
tum defendenda; tum etiam alios edocenda;
animæque aliorum insculpenda consi-
stit. Ecce Doctores. Actus quoque maxi-
mus partis irascibilis, in morte pro Christi
nomine subeunda situs est; ecce Martyres.
Partis autem concupiscibilis actus, in edo-
mandis affectibus, carnalibusque titillatio-
nibus compescendis locum habent; atque
hoc faciunt Virgines. Non sunt hæc vsque-
quaque absurda, è quibus concludere pos-
sum, non eandem beatorum omnium esse
gloriam. Hoc vnum addidero, Apostolos,
dum hanc præmiorum diuersitatem ob oculos
haberent, à Domino idcirco quæsisse:

Ll. 3. Quæ.

Math. 18. Quis putas maior est in regno caelorum? Dominumque sumptu paruulo hoc eis responso satisfecisse: *Quicumque humiliauerit se sicut paruulus iste, hic est maior in regno caelorum.* Dominus igitur ac discipuli designare pariter volunt, non omnes eadem in caelo beatitudine perfrui, omnes tamen sorte sua contentos esse, forti alterius non inuidentes, sine emulatione illa aut concupiscentia, vel indignatione, & minimum tanto, quanto maximum, gaudio affici, quod egregia similitudine manifestum faciam.

Simile.

Quemadmodum in cella opulenti cuiusdam principis diuersa reperire est uasa, nempe integra, dimidia, duplicia, item lagenas, & uascula, & omnia secundum capacitatem suam optimo uino repleta; adeo ut nec maius uas minori inuideat, aut minus aliquid a maiori desideret: habent enim singula quantum sibi sufficiat, & iuxta capacitatem suam amplius quid habere nequeunt. Non secus quoque in caelo, quod sponsa in Canticis cellae comparans, ait: *Introduxit merem in cellam uinariam, euenire solet, ipsi scilicet Beati uasa sunt, hi quidem maiora, illi autem minora, alij etiam mediocria; sed omnes uino iucundissimo & optimo, aeterna, inquam, beatitudine, quae animas, secundum Psalmistam, mirum quantum inebriat, repleti sunt & satiati. Minimus enim secundum capacitatem, gloria & felicitate, non secus ac maximus, plenus est, nec sortem alterius, quamuis opulentiorum & laetiorum emulatur: cum quidquid sibi necessarium est, & promeruit, quantumque capere potest, in se contineat.*

Viuat igitur, viuat foelix illa ac beata Beatorum sors, viuat Sanctorum triumphus, viuat merces illa admirabilis, quam electis promisit Dominus. Hanc uobis semper proponite, Christiani, continuo eam ante oculos habetote, & considerate, si tanti sortem eorum qui Regibus semper assistunt, eorum consiliis interfunt, palatium frequentant, eorumque intimi sunt, faciamus, ut eos beatissimos praedicemus; quanti Beatorum, qui amici Dei sunt intimi & familiares, eius consiliis interfunt, in aula coele-

sti inter optimates & principes caelorum commorantur, sortem facere necesse est, cum qua nulla foelicitas uideatur comparanda? Hoc semper in animo & mente gerite, itaque fiet, ut numquam summam remuneratoris maiestatem offensuri sitis. Itaid docet uerbis illis toties repetitis Salomon: *Memorare nouissima tua, & in aeternum non peccabis.* *Eccles. 7.*

Neque enim credendum est Domine Deus meus, creator meus, Seruator meus, & omnia, eum qui haec animo semper insculpta gerit, de peccato vel posse cogitare, dici enim non potest, quantum rei huius memoria uirium habeat ad uoluntatem nostram, si modo cogi posset, cogendam, uel saltem ad omnes alias cogitationes mente excludendas, nihil ut praeter hanc gloriam meditetur. Quid enim ad uoluntatem comprimendam hac premij caelestis Sanctorumque foelicitatis memoria efficacius haberi potest? Quanta namque foelicitas est, te semper oculis obiectum habere, cum diuina tua essentia instar Solis, tu instar speculi sis, omnia quae in rerum natura sunt aut fiunt, spiritibus illis caelestibus representantibus? at speculi, non qualia nostra sunt, quae non nisi ea quae opposita sunt representant, sed speculi uoluntarij, quod nimirum libere detegit & tegit omnia, prout uisum fuerit & placuerit. Quanta quoque gloria est, semper & in perpetuum coram diuina maiestate consistere, Angelorum societate frui, bono infinito gaudere, deque aeterna beatitudine certissimum uiuere; Desiciunt me uox, latera, & uerba, ut eandem exprimam, sed manet tamen inclusum animo desiderium & spes firmissima ad illam gloriam pertingendi, gratiam porro, Pater & Filius, & Patriclitus Spiritus elargiantur.

A M E N.

FERIA